

Haninge kommuns synpunkter på remiss från Regeringskansliet angående utredningen Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan SOU 2025:8 Diarienummer U2025/00202

Sammanfattning

Haninge kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på ovan utredning. Synpunkter lämnas samlat genom grundskolenämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Utredningen lägger fram viktiga förslag om trygghet och studiero i skolan och Haninge kommun ställer sig bakom det mesta i förslagen. För att dessa förslag ska kunna genomföras effektivt, är det avgörande att fokusera på relationsskapande arbete mellan skola och elever. Ett mer disciplinerat förhållningssätt skapar sannolikt bättre förutsättningar för studiero men ställer också höga krav på att bygga starka och förtroendefulla relationer för att elever ska känna sig trygga och motiverade att lära. Balansen i detta främjar en positiv, demokratisk och inkluderande skolmiljö.

Numreringen i remissvaret följer utredningens disposition.

Synpunkter på utredningens förslag

Säkerställa att rektorn arbetar aktivt och systematiskt med att upprätthålla trygghet och studiero (avsnitt 3.1)

Utredningens förslag:

- Skollagen ska ange att rektorn har ansvar för att upprätthålla trygghet och studiero.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslaget. Dagens formulering beskriver endast huvudmannens ansvar och det är positivt att förtydliga även rektors ansvar. Rektorer får också ett tydligt mandat att vidta åtgärder för att säkerställa trygghet och studiero, vilket kan stärka deras auktoritet och förmåga att leda skolenheten effektivt.

Säkerställa att läraren kan fokusera på att undervisa utan onödiga hinder (avsnitt 3.2)

Utredningens förslag:

- Skollagen ska ange att undervisning både bestäms och leds av läraren.
- Skollagen ska ange att vårdnadshavare i begränsad omfattning ska erbjudas möjlighet till inflytande över sitt barns utbildning.
- Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial och en juridisk vägledning om kommunikation med vårdnadshavare. Av materialet behöver det tydligt framgå att det är lärarna som utifrån sin profession har ansvaret för undervisningen.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslagen om begränsat inflytande för vårdnadshavare och att Skolverket ska ta fram stödmaterial.

Haninge kommun instämmer i förslaget att undervisningen både bestäms och leds av läraren men vill framhålla att rektor är pedagogiskt ansvarig ledare och behöver fortsatt ha ett visst inflytande i hur undervisningen bestäms. Om förslaget ska genomföras är bedömningen att det blir viktigt med en tydlig definition av ”bestäms” som tydliggör distinktionen mot rektors ansvar som pedagogisk ledare.

Möjliggöra för lärare att hantera mindre men frekventa ordningsstörningar på ett mer effektivt sätt (avsnitt 3.3)

Utredningens förslag:

- Skollagen ska ange att läraren får visa ut en elev ur undervisningslokalen utan att först ha uppmanat eleven att ändra sitt uppförande när det är fråga om en allvarlig händelse där det förekommit hot eller våld eller kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.
- Skollagen ska ändras så att dokumentationskravet för kvarsittningar och utvisningar tas bort.
- Skollagen ska ange att rektorn ska se till att det finns förutsättningar för skolans personal att vidta de tillfälliga och omedelbara åtgärder som krävs för att tillförsäkra elever och personal trygghet och studiero.
- Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att, i samråd med Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten tillhandahålla praxis och komplettera befintliga stödmaterial om hur skolpersonal kan agera i akuta situationer, eller i andra problematiska elevärenden.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslagen.

Åstadkomma en varaktigt förbättrad trygghet och studiero med hjälp av skolregler (avsnitt 3.4)

Utredningens förslag:

- Skollagen ska ange att det ska finnas skolregler för varje skolenhet. Skolreglerna ska beslutas av rektorn och förankras hos eleverna. De ska innehålla en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna.
- Rektorn ska säkerställa att det på varje skolenhet finns gemensamma rutiner och förhållningssätt i arbetet med skolreglerna.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslagen och vill betona vikten av att skolreglerna förankras med eleverna.

Använda förväntansdokument som ett verktyg i arbetet med trygghet och studiero (avsnitt 3.5)

Utredningens förslag:

- Det ska finnas ett förväntansdokument på varje skolenhet som ska innehålla en påminnelse om vårdnadshavares ansvar för en god fostran enligt 6 kap. föräldrabalken. Förväntansdokumentet ska också innehålla information om konsekvenser av överträdelser av skolenhetens skolregler och om hur skolan arbetar med regler och konsekvenser.
- Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att se över mallar för förväntansdokument

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslagen.

Ordningsomdömen bör inte införas (avsnitt 3.6)

Utredningens förslag:

- Ordningsomdömen bör inte införas, men vårdnadshavares ansvar bör betonas.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslaget.

Skapa förutsättningar för att vidta åtgärder när en elev allvarligt stör andra elevers trygghet och studiero (avsnitt 4.1)

Utredningens förslag:

- Skollagen ska ändras så att det blir möjligt att tillfälligt placera elever inom eller utanför den egna skolenheten under längre tidsperioder än i dag.
- Skollagen ska ange att efter en tillfällig placering utanför den egna skolenheten ska en plan tas fram för att stödja elevens återgång till undervisning vid den skolenhet som efter den tillfälliga placeringen ska vara elevens ordinarie skolenhet.
- Begreppet akutskola ska införas i skollagen. Det som ska avses med en akutskola i skollagens mening är en organisatorisk lösning som är knuten till en skolenhet där elever i grundskolan tillfälligt ska ges undervisning utanför den egna skolenheten.
- Skollagen ska ange att det ska vara möjligt att lägga ut undervisning på en akutskola på entreprenad till en annan huvudman inom skolväsendet.
- Skollagen ska ändras så att det blir möjligt att stänga av en elev i grundskolan, specialskolan och sameskolan under längre tidsperioder och vid fler tillfällen än i dag.
- Skollagen ska ange att eleven så långt det är möjligt ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen. Rektorn avgör tidpunkt och formerna för hur sådan kompensation ska erbjudas.
- Skollagen ska ange att en elev kan nekas tillträde till skolenheten, om synnerliga skäl föreligger. Eleven ska då i stället få fjärr- eller distansundervisning. Beslutet ska regelbundet följas upp och utvärderas. Rektorn ska upphäva beslutet när synnerliga skäl inte längre föreligger.
- Regeringen ska ge Skolinspektionen i uppdrag att genomföra en tillsyn av skollagens bestämmelse om tillfällig placering utanför den egna skolenheten.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslaget att det ska vara möjligt att lägga undervisningen i en akutskola på entreprenad. Det bör dock ställas krav på att entreprenad endast får ske till en annan huvudman inom skolväsendet i likhet med vad som gäller vid de befintliga möjligheter som finns att lämna undervisning på entreprenad.

Haninge kommun instämmer i övriga förslag.

Avseende förslaget att en elev ska kunna nekas tillträde till skolenheten om synnerliga skäl föreligger vill Haninge kommun framhålla risken med att det inte finns någon tidsgräns för hur länge en sådan åtgärd ska kunna fortgå. Haninge kommun föreslår att det, istället för att beslutet regelbundet ska följas upp, införs ett krav på en kontinuerlig omprövning av beslutet inom en viss maxtid.

Säkerställa nolltolerans mot trakasserier, kränkande behandling och mobbning i skolan (avsnitt 4.3)

Utredningens förslag:

- Begreppet mobbning bör definieras i skollagstiftningen.
- Ett nationellt centrum för skoltrygghet och mot mobbning bör införas.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun har inga synpunkter på förslagen. I utredningen anges att en förutsättning för att införa begreppet mobbning i skollagen är att regleringen om kränkande behandling ses över i sin helhet. Haninge kommun ställer sig positiv till en sådan översyn då regleringen så som den är utformad idag medför en omfattande administrativ börda för skolpersonal.

Definiera giltig och ogiltig frånvaro (avsnitt 5.1)

Utredningens förslag:

- Skolförordningen och gymnasieförordningen ska definiera giltig respektive ogiltig frånvaro. Frånvaro är giltig om den sker på grund av sjukdom eller på grund av beviljad ledighet. Frånvaro av annat skäl är ogiltig. Skolan kan betrakta även frånvaro som är anmäld som ogiltig, vid en utredning av de bakomliggande orsakerna.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslaget.

Samla in och publicera uppgifter om frånvaro (avsnitt 5.2)

Utredningens förslag:

- Regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att upprätta ett nationellt register om elevernas giltiga och ogiltiga skolfrånvaro. I regeringsuppdraget ska det ingå att förbereda för uppgiftsinsamling till registret och för publicering av statistik baserat på registret i det nationella informationssystemet för skolväsendet.
- Det nationella frånvaroregistret ska omfatta förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.
- Av förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet ska det framgå att Skolverket ska göra uppgifter ur det nationella frånvaroregistret tillgängliga för allmänheten via informationssystemet.

Haninge kommuns synpunkter:

Haninge kommun instämmer i förslaget. Ett nationellt register möjliggör jämförelser mellan olika skolor, kommuner och regioner. Det kan hjälpa till att identifiera vilka metoder och insatser som är mest effektiva och sprida goda exempel. Ett nationellt register kommer också kunna bidra till att frågan kommer att belysas på nationell nivå.